Lekce 9

Str.87 /cv. 1
Všechny tyto fotografie mají společné to, že ukazují ženy a muže
a) v jejich obvyklých gendrových rolích (žena, která zvládá více prací najednou, žena, která neumí opravit auto, muž, který přednáší několika poslouchajícím ženám)
b) v rolích opačných (muž, který pláče, muž, který se stará o dvě děti, žena, která boxuje, muž, který vaří, zatímco žena si čte).
Gendrové stereotypy jsou tradiční a často i diskriminační představy o typicky mužských a ženských vlastnostech a o rolích a pozicích mužů a žen ve společnosti.

Str. 87/cv. 2
Varianta cvičení 2. Vytisknout a rozstříhat. Studenti si losují otázky, chodí po třídě, ptají se ostatních studentů a poznamenávají si odpovědi (tzv. chodička, walk-talk activity). Studenti můžou také pracovat v páru, losují si otázky a ptají se navzájem. Otázka vždy začíná: *Kdo u vás nejčastěji… ?*
Na závěr se učitel zeptá, jaké zajímavé informace studenti zjistili.
Varianta A – otázky na rozstříhání.
Schéma 9A

Varianta B – kvíz s otázkami pro chození po třídě. Rozstříhat po tečkovaných čarách, každý student dostane jednu tabulku s otázkami. Tiskneme tolik tabulek, kolik je studentů (někteří studenti samozřejmě budou mít tabulky se stejnými otázkami, ale to zde není na závadu).
Schéma 9B

Str.89 /cv. 6
Varianta cvičení pro zopakování.
Schéma 9C

Str. 89/bublina u cv. 7
Učitel nejprve vyzve studenty, aby si přečetli slova v bublině, příp. vysvětlí významy, studenti také můžou vysvětlovat navzájem nebo pracovat se slovníkem.
V této bublině uvádíme nejobvyklejší (nikoli všechna) slovesa se slovním základem *-kládat/-ložit*. Význam mnoha z nich lze dobře objasnit pomocí základních významů prefixů (> Česká gramatika v kostce 2, str. 2), např. u slovesa *skládat/složit* prefix *s-* vyjadřuje „dohromady, k sobě“, u *vykládat/vyložit* prefix *vy-* zase „ven z něčeho“ apod.
POZOR: Některá z těchto sloves můžou mít více než jeden význam, např. *nakládat/naložit* 1. něco do auta 2. okurky do láku 3. s něčím.
Studenti se nemusejí učit všechna slovesa s *-kládat/-ložit* nazpaměť, ale měli by si na ně vzpomenout, až se s nimi znovu setkají.

Str. 89/cv. 8
Opakování imperfektivních/perfektivních sloves. Rozstříhat, skládat vidové dvojice.
Schéma 9D

Str. 90/tabulka Aspekt (vid)
Pozor, oprava viz Errata.

V tabulce s zmiňujeme o tom, že imperfektivní, respektive perfektivní výrazy se často používají v souvislosti s určitými výrazy, např. jak dlouho, za jak dlouho atd. (podrobněji o tom např. Susan Kresin, nebo Neil Bermel a Ilona Kořánová v publikaci Between Texts, Languages and Cultures, Bloomington, Indiana 2008, str. 53 – 70). V tomto rozšiřujícím cvičení můžete procvičit návaznost impf./pf. forem na tyto výrazy.
Schéma 9E
Schéma 9F

Str. 90/cv. 1
Cílem tohoto cvičení je zopakovat vidové dvojice, které by studenti měli bezpečně znát z předchozí výuky. Studenti nejdřív určí, zda je sloveso imperfektivní nebo perfektivní. Poté k němu připíšou chybějící vidovou formu.

Str. 90/cv. 2
Varianta cvičení 2. Vytisknout a rozstříhat. Studenti přikládají k jednotlivým obrázkům.
Schéma 9G

Str. 90/cv. 3
Příklady řešení:
A. našla si nový byt, sehnala peníze na byt, zaplatila nájem, zabalila věci do krabic, domluvila si termín, kdy se přestěhuje, přestěhovala se, pořídila si nový nábytek
B. naučil se na zkoušky, složil zkoušky, napsal úspěšně testy, vystudoval školu
C. vyhrál v loterii, sehnal peníze, vykradl banku, vsadil se o sto tisíc, vydělal peníze
D. seznámili se, domluvili si termín svatby, sehnali peníze na svatbu, pozvali hosty na oslavu, vybrali si vhodné šaty, koupili kytici

Str. 90/cv. 4
Učitel by měl připomenout studentům 4 typy tvoření budoucího času v češtině:
1. Sloveso *být: budu, budeš, bude…*
2. Imperfektivní slovesa: *budu dělat*
3. Slovesa pohybu: *jít – půjdu, jet – pojedu, letět – poletím…*
4. Perfektivní slovesa: *udělám…*
Viz také > Česká gramatika v kostce 2, str. 2.

Str. 90/cv. 4
Rozšiřující cvičení na tvoření nevětných struktur. Studenti transformují časové věty s *když* na nevětné vyjádření pomocí prepozic.
Schéma 9H

Str. 92/cv. 4
Řešení:
Schéma 9I

Str. 93/cv. 7
Varianta cvičení 7. Vytisknout a rozstříhat. Studenti si vysvětlují navzájem ve skupině nebo ve dvojicích. Slova, která neznají, odkládají stranou a pokusí se jim porozumět podle definic ve cvičení 7. Pozor: učitel ani studenti by neměli při vysvětlování používat překlad!
Schéma 9J

Str. 93/cv. 8
Řešení:
1. lisovat 2. mudrc 3. břeh 4. pořídím si 5. budu pozorovat 6. oblek 7. džbánku 8. budu mlčet

Varianta cvičení 7/opakování. Aktivitu lze použít pro opakování, nebo naopak první poslech písničky. Rozstříhat, studenti skládají podle poslechu.
Schéma 9K

Str. 94/cv. 1
Rozšiřující aktivita na další slovní zásobu. Studenti se rozdělí do párů/týmů. Dostanou za úkol za určitý časový limit (např. 5 minut) popsat co nejvíce předmětů, které vidí na fotografiích (např. *věšák*, *stroj*, *svetr*, *vousy*, *pásek*, *záda*…). Kdo má nejvíc správných výrazů, vyhrává.

Str. 94/po cv. 3
Rozšiřující aktivita/procvičování slovní zásoby. Učitel okopíruje a rozstříhá fotografie. Každý student si vylosuje jednu fotografii a popisuje, co člověk na ní dělá. Ostatní hádají typ služby/jeho profesi.
Např. *Opravuju hodinky, prodávám nové hodinky a pásky k hodinkám. – Hodinářství/hodinář.*

Str. 95/cv. 4
Více o reflexivním *se*, *si* na str. 190.

Str. 95/cv. 6
Řešení:
V čistírně: skvrna (*OČ* flek)
U holiče, u kadeřnice: vousy, oholit, ofina, účes, zkrátit, prodloužit, vpředu, vzadu
U švadleny: zkrátit, prodloužit, vpředu, vzadu
V hodinářství, v autoservisu: nefungovat
V optice, u doktora: kontaktní čočky
V opravně obuvi: podpatek

Str. 95/cv. 7
Řešení:
1. Byla u holičky, není spokojená, protože má moc krátké vlasy.
2. Byla u švadleny, je spokojená, protože švadlena je levná a šikovná.
3. Byla v opravně obuvi, není spokojená, protože jí podpatek i po opravě zase upadl.
4. Byl v čistírně, není spokojený, protože na bundě zůstal flek.
5. Byl u maséra/na masáži, je spokojený, protože masér je šikovný a dobře mu namasíroval záda.

Všichni mluví obecnou češtinou.
Všechny jevy a výrazy typické pro běžně mluvenou a obecnou češtinu obsažené v tomto dialogu jsou označeny kurzívou v přepisech poslechů v Textové příloze > str. 246/CD1: Track 45–49.

str. 94/po cv. 3
Rozšiřující cvičení na procvičování prepozic.
Schéma 9L

str. 95/cv. 4
Procvičování/opakování sloves z tohoto cvičení. Vytisknout a rozstříhat. Studenti tvoří věty se slovesy.
Schéma 9M

str. 95/po cv. 9 nebo 10
Rozšiřující aktivita na procvičování názvů materiálů, barev apod. Studenti popisují věci kolem sebe pomocí slovní zásoby ze cvičení 9, např. *Je to malé, černé, kovové... Co je to?* Ostatní hádají, o jakou věc jde.

Po dokončení lekce

Test 9
Schéma 9N

Lekce 9 – schémata

Schéma 9A
(Kliknutím se dostanete zpátky do textu)

Kdo u vás nejčastěji… ?

... uklízí	... peče cukroví, buchty a koláče
... chodí nebo jezdí na nákup	... pracuje na zahradě
... vaří	... vynáší odpadky
... chodí ven se psem	... pere prádlo
... luxuje	... žehlí
... opravuje auto nebo různé domácí přístroje	... vodí děti do školky, do školy a na kroužky
... píše s dětmi domácí úkoly	... myje nádobí
… utírá prach	... vytírá podlahu
... vyměňuje žárovky	

Schéma 9B

Otázka Kdo u vás nejčastěji… ?	*Jméno*	*Jméno*	*Jméno*
... uklízí			
... chodí nebo jezdí na nákup			
... vaří			
... myje nádobí			

……

Otázka Kdo u vás nejčastěji… ?	*Jméno*	*Jméno*	*Jméno*
... chodí ven se psem			
... luxuje			
... opravuje auto nebo různé domácí přístroje			
... vytírá podlahu			

……

Otázka Kdo u vás nejčastěji… ?	*Jméno*	*Jméno*	*Jméno*
... píše s dětmi domácí úkoly			
… utírá prach			
... vyměňuje žárovky			

……

Otázka Kdo u vás nejčastěji… ?	*Jméno*	*Jméno*	*Jméno*
... peče cukroví, buchty a koláče			
... pracuje na zahradě			
... vynáší odpadky			

……

Otázka Kdo u vás nejčastěji… ?	*Jméno*	*Jméno*	*Jméno*
... pere prádlo			
... žehlí			
... vodí děti do školky, do školy a na kroužky			

Schéma 9C

Doplňte chybějící slova.

zakladatel		
		spisovatelé a spisovatelky
	překladatelka	
	tvůrkyně	
vůdce		
		sportovci a sportovkyně
kolega		
		úředníci a úřednice
obchodník		
	dělnice	
král		
	blondýna	

Schéma 9D

uklízet	uklidit	luxovat	vyluxovat	opravovat
opravit	péct*	upéct*	vynášet	vynést*
utírat	utřít*	prát*	vyprat*	žehlit
vyžehlit	psát*	napsat*	mýt*	umýt*
vyměňovat	vyměnit	vytírat	vytřít*	

Schéma 9E

Označte správné sloveso.

1. **Jak dlouho** *budeš vařit/uvaříš* to maso?
2. Hledal jsem tě dost dlouho, ale **najednou** jsem tě *viděl/uviděl*.
3. **Za jak dlouho** *jsi psala/jsi napsala* ten článek?
4. **Celý den** *jsem uklízela/jsem uklidila*.
5. **Na jak dlouho** *budeš přijíždět/přijedeš* do České republiky?
6. **Přestala** *jíst/sníst* a **začala** *poslouchat/poslechnout*.
7. Ty se **ještě pořád** *díváš/podíváš* na televizi?
8. Vlak měl cestou zpoždění, ale **nakonec** *jsme přijížděli/jsme přijeli v*čas.
9. **Dokdy** *budeš odevzdávat/odevzdáš* ten projekt?
10. **Odkdy** *jsi připravoval/jsi připravil* tu konferenci?

Schéma 9F

Řešení:

1. Jak dlouho ***budeš vařit****/uvaříš* to maso?
2. Hledal jsem tě dost dlouho, ale najednou jsem tě *viděl*/***uviděl***.
3. Za jak dlouho *jsi psala*/***jsi napsala*** ten článek?
4. Celý den ***jsem uklízela****/jsem uklidila*.
5. Na jak dlouho *budeš přijíždět*/***přijedeš*** do České republiky?
6. Přestala ***jíst****/sníst* a začala ***poslouchat****/poslechnout*.
7. Ty se ještě pořád ***díváš****/podíváš* na televizi?
8. Vlak měl cestou zpoždění, ale nakonec *jsme přijížděli*/***jsme přijeli*** včas.
9. Dokdy *budeš odevzdávat*/***odevzdáš*** ten projekt?
10. Odkdy ***jsi připravoval****/jsi připravil* tu konferenci?

Schéma 9G

učit se/naučit se na zkoušky	zvát*/pozvat* hosty na oslavu	vyhrávat/vyhrát* v loterii
nacházet/najít* nový byt	seznamovat se/seznámit se	psát*/napsat* úspěšně testy
skládat/složit zkoušky	kupovat/koupit kytici	balit/zabalit věci do krabic
vydělávat/vydělat	platit/zaplatit nájem	domlouvat/domluvit termín
vsázet se/vsadit se o sto tisíc	studovat/vystudovat školu	vykrádat/vykrást* banku
vybírat si/vybrat* si vhodné šaty	shánět/sehnat* peníze	
stěhovat se/přestěhovat se	pořizovat si/pořídit si nový nábytek	

Schéma 9H

Změňte věty podle modelu. Používejte prepozice *po* nebo *při*.

Například: Když skončila schůze, šli jsme na kávu. – Po schůzi jsme šli na kávu.

Když jsme obědvali, mluvili jsme o politice.– Při obědě jsme mluvili o politice.

1. Když skončil kurz, šla jsem s kamarádkou na výstavu.
2. Když jsem pracoval na tom projektu, neměl jsem čas chodit hrát tenis.
3. Když jsme večeřeli, poslouchali jsme zprávy v rádiu.
4. Když jsem uklízel pokoj, našel jsem knihu, kterou jsi mi půjčil.
5. Když jsem se nasnídala, šla jsem do práce.
6. Když jsem se vrátil z dovolené, cítil jsem se skvěle.
7. Zlomila jsem si nohu, když jsem lyžovala.
8. Šli jsme spát, když skončil ten film v televizi.

Schéma 9I

L	koupit si motorku	K	učit se malovat
L	naučit se anglicky	L	víc vařit a péct* pro rodinu
K	začít* studovat biologii	K	uklidit konečně celý byt
L	přečíst* všechny knihy, které má doma	K	cvičit aerobik
K	doplést* svetr	K	naučit se německy

Obě mluví obecnou češtinou.

Všechny jevy a výrazy typické pro běžně mluvenou a obecnou češtinu obsažené v tomto dialogu jsou označeny kurzívou v přepisech poslechů v Textové příloze > str. 246/CD1: Track 42–43.

Schéma 9J

lahodné víno	břeh	být si jist(ý)	pořídit si	mudrc
lisovat	pozorovat	mlčet	pergamen	štětec
tuš	vázanka	oblek	džbánek	

Schéma 9K

až budu starým mužem, budu si konečně jist tím, koho chci milovat,
Až budu starým mužem, budu černý oblek mít a šedou vázanku,
koupím si pergamen a štětec a tuš a budu mlčet jako mlčí ti, kdo vědí už,
koupím si pergamen a štětec a tuš a jako čínský mudrc
Až budu starým mužem, pořídím si starý byt a jedno staré rádio,
koupím si pergamen a štětec a tuš a budu pozorovat lidi, kam jdou asi
a budu starý muž
starý muž, starý muž.
sednu na břeh řeky a budu starý muž, starý muž.
až budu starým mužem, budu svoje místo mít u okna kavárny Avion,
a budu starý muž.
až budu starým mužem, budu místo vody pít lahodné víno ze džbánku
Až budu starým mužem, budu staré knihy číst a mladé víno lisovat,

Schéma 9L

Doplňte správnou prepozici.

1. Jdu ..... kadeřnictví ..... holiči.
2. Jsem ..... kadeřnictví ..... holiče.
3. Byla jsem ..... čistírně.
4. Musím jet ..... čistírny.
5. Šli jsme ..... opravny obuvi.
6. Platil jsem 500 korun ..... opravně obuvi.
7. Musím zajít .....švadleně.
8. Nechal jsem si ušít oblek ..... švadleny.
9. Nechceš jít ..... masáž ..... mému masérovi?
10. Byla jsem ..... masáži ..... výborné masérky.
11. Zítra chci jít ..... pedikúru.
12. Už dva měsíce jsem nebyl ..... pedikúře.
13. Jak často chodíš ..... kosmetiku?
14. Byla jste někdy ..... kosmetice?
15. Mám auto ..... servisu, musím jet taxíkem.
16. Zítra pojedu s autem ..... servisu.

Schéma 9M

šít/ušít	šít si/ušít si	čistit/vyčistit
čistit si/vyčistit si	opravovat/opravit	opravovat se/opravit se
opravovat se/opravit si	stříhat/ostříhat	stříhat se/ostříhat se
stříhat si/ostříhat si		

Schéma 9N

TEST – LEKCE 9

Jméno a příjmení:_____ _____ **z 50 bodů = _____ %**

A. Lexikální část _____ **z 25 bodů**

Vyberte vhodnou variantu. Zakroužkujte ji.
***Např.*: Mám se docela _____.**
a) lépe ***b) nejlépe*** ***c) dobře***

1. Jaký je váš názor na _____ žen a mužů ve společnosti?
a) postavení *b) prostředek* *c) stavbu*

2. Když říkáme, že ženy nesmí vykonávat mužské práce, je to _____.
a) přítomnost *b) předsudek* *c) příležitost*

3. Podle tradičního modelu by měl muž_____ rodinu.
a) žít *b) živit* *c) bydlet*

4. Je pravda, že když je dítě malé, nemůže otec _____ matku?
a) nastoupit *b) přestoupit* *c) zastoupit*

5. Mají muži a ženy v práci_____?
a) rovné příležitosti *b) stejné události* *c) různé případy*

6. Bohužel si nevěří, má komplex _____.
a) cennosti *b) ceny* *c) méněcennosti*

7. Nikoho a nic nepotřebuje, všechno _____ sama.
a) zvládne *b) uzná* *c) živí*

8. Platy žen jsou často nižší než platy mužů. To je_____.
a) nezávislé *b) nepřítomné* *c) nespravedlivé*

9. _____, že v politice by mělo být víc žen?
a) Znáte *b) Uznáváte* *c) Zvládáte*

10. _____ se situace v posledních letech zlepšila.
a) Po mém názoru *b) Na můj názor* *c) Podle mého názoru*

11. První česká střední škola pro dívky _____ až v roce 1890.
a) založila *b) vznikla* *c) studovala*

12. Zítra už musíš jít k doktorovi, nemůžeš to pořád_____.
a) odkládat *b) skládat* *c) vykládat*

13. Nemluvím anglicky, může mi to někdo_____?
a) vyložit *b) přeložit* *c) složit*

14. Chtěl bych si koupit auto, ale musím_____ peníze.
a) sehnat *b) platit* *c) pořídit*

15. Plánujeme svatbu, zítra si půjdeme_____ termín.
a) mluvit *b) domluvit* *c) promluvit*

16. Budeme se stěhovat, musíme všechny věci_____do krabic.
a) zabalit *b) vybalit* *c) rozbalit*

17. Jdu do krejčovství, potřebuju_____ .
a) opravit boty *b) zkrátit kalhoty* *c) ostříhat ofinu*

18. Půjdu na svatbu. Musím si nechat _____ ten starý oblek.
a) umýt *b) vyčistit* *c) uklidit*

19. Moje kadeřnice pracuje moc dobře, je opravdu _____.
a) škodlivá *b) šťastná* *c) šikovná*

20. Petra si nechala hodně zkrátit vlasy, má úplně _____ účes.
a) jiný *b) druhý* *c) malý*

21. To auto je strašně špinavé, musím jet _____.
a) do garáže *b) do myčky* *c) do čistírny*

22. _____ si uděláš domácí úkoly, budeš se moct dívat na televizi.
a) Až *b) Že* *c) Proč*

23. _____ jsme skončili s prací, četli jsme si.
a) Když *b) Až* *c) Kdyby*

24. Celý den jsem synovi _____ matematiku.
a) vyměňoval *b) vysvětloval* *c) mluvil*

25. Jsem v Praze už několik dnů, _____ z dovolené minulý týden.
a) vracel jsem se *b) vrátil jsem* *c) vrátil jsem se*

B. Gramatická část _____ **z 25 bodů**

1. Co dělají/udělají muži a ženy v dnešní společnosti? Doplňte perfektivní slovesa ve spravné formě.
***Např.:* Muži vždycky opravovali auto. Zítra ho taky *opraví*.**
1. Ženy vždycky pekly cukroví. Zítra ho taky _____.
2. Muži často vynášeli odpadky. Zítra je taky _____.
3. Muži vždycky kupovali benzín do auta. Zítra ho taky _____.
4. Ženy vždycky utíraly prach. Zítra ho taky _____.
5. Muži i ženy skládali zkoušky. Příští týden je taky _____.

2. Doplňte femininum. *Např.*: skladatel – *skladatelka*
1. sportovec – _____
2. úředník – _____
3. zakladatel – _____
4. vůdce – _____
5. král – _____

3. Libuše a Klára mají velké plány. Vyberte správné sloveso a podtrhněte.
Např. V důchodu Libuše upeče/bude péct každý den.
1. Libuše si udělá řidičák a koupí/bude koupit motorku.
2. Až Klára dodělá školu, pořádně uklidí/bude uklízet byt.
3. Libuše každý den přečte/bude číst knihy.
4. Klára se hned po maturitě začne/bude začínat učit na zkoušky.
5. Klára s kamarádkou celý měsíc bude malovat/ namaluje v přírodě.

4. Určitě využíváte různé služby. Víte, co kdo dělá?
Spojte čísla a písmena a doplňte vhodné tvary sloves.
1. holič A. _____ (šít) šaty
2. švadlena B. _____ (stříhat) vlasy
3. pumpař C. _____ (vyměnit) sklo u brýlí
4. opravář D. _____ (prodávat) benzín
5. optik E. _____ (opravit) hodinky

5. Doplňte *se* nebo *si* na správné místo. Pozor: někde to není nutné!
1. V servisu _____ mi _____ opravili auto.
2. Manžel je šikovný, _____ opravil _____ auto sám.
3. Student udělal chybu a učitel _____ ho_____ opravil.
4. Když student udělal chybu hned _____ sám _____ opravil.
5. V čistírně mi _____ vyčistili _____ zimní bundu.